

8.9.2020

EOAK/3007/2020

Ratkaisija: Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Esittelijäneuvos Jari Pirjola

VASTAANOTTOKESKUKSEN OLOT

1 KANTELU

Arvostelitte A:n vastaanottokeskuksen olosuhteita koronapandemian aikana. Mielestänne vastaanottokeskuksessa on huono hygienian taso (liititte kanteluunne videokuvaa vastaanottokeskuksen roskista). Kirjoitatte, että kahdeksan hengen huoneissa ja hisseissä on vaikea pitää etäisyyttä muihin turvapaikanhakijoihin. Arvostelitte lisäksi oikeudellisen avun sekä terveystalvelujen huonoa saatavuutta.

2 SELVITYS

Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen pyysi kantelunne johdosta selvityksen A:n vastaanottokeskukselta. Hän pyysi, että selvityksessä otetaan kantaa kantelussa esitettyyn arvosteluun, ja erityisesti siihen, mihin mahdollisiin toimenpiteisiin vastaanottokeskuksessa on ryhdytty, jotta asiakkaat eivät altistuisi koronavirukselle. Oikeusasiamies pyysi, että selvitykseen liitetään tieto myös siitä, onko vastaanottokeskuksessa esiintynyt koronartuntoja ja miten mahdollisiin tartuntoihin on reagoitu.

Saadussa selvityksessä todetaan muun muassa seuraavaa.

Vastaanottokeskuksessa on oma epidemiaa koskeva toimintasuunnitelma, joita päivitetään ajantasaisilla viranomaisohjeilla ja joka ohjaa toimintaa arjessa. Teemme tiivistä yhteistyötä Vantaan tartuntatautiyksiköiden kanssa asiakkaiden ohjaamisessa testeihin ja tarvittaessa sovitusti karanteeniin tai eristykseen.

A:n vastaanottokeskuksen karanteenitilat ovat erikseen miehille 2 B kerroksessa ja perheille/naisille 3 A-kerroksessa. Karanteenitilojen majoitusjärjestelyistä on sovittu yhdessä Vantaan tartuntatautiyksikön kanssa. Karanteenitiloihin siirretään oireiset asiakkaat, jotka odottavat tiloissa korona-testinsä tulosta. Karanteenitiloissa asiakkailla on käytössään oireisille asiakkaille osoitetut wc- ja suihkutilat.

Koronalle altistuneet asiakkaat ovat karanteenissa omassa huoneessaan, mikäli huoneessa majoittuvat ovat kaikki altistuneita, Heille on osoitettu omat yleiset wc- ja suihkutilat keskuksessa. Karanteenissa olevia asiakkaita on ohjeistettu liikkumaan keskuksessa mahdollisimman vähän, välttämään lähikontakteja ja käyttämään liikkuessaan keskuksessa kasvosuojaimia ja suojakäsineitä, joita heille annetaan keskukselta. Karanteenissa olevilla asiakkailla on myös henkilökohtaiset

*käsidesit käytössään hygienian ylläpitämiseksi tiloissa, joissa ei ole käsi-
sienpesumahdollisuutta.*

Koronavirukseen sairastuneet majoitetaan aina eristykseen A:n vastaanottokeskuksen ulkopuolisiin asuntoihin, jonne toimitetaan ruoka, hygieniatarvikkeet ja tarvittavat lääkkeet. Tällä hetkellä 5.6.2020 vastaanottokeskuksen asiakkaissa ei ole yhtään varmennettua Covid-19 tartunnan saanutta asiakasta eikä näin ollen eristyksessä ei ole yhtään asiakasta. Aikaisemmin tartunnan saaneiden kumulatiivinen määrä on 11 asiakasta.

Vastaanottokeskusten yleisissä tiloissa on tehostettu siivousta kiinteistöhuollosta vastaavan yritys B:n toimesta, noudattaen viranomaisohjeita. Mm. siivousta ja yleisten kosketuspintojen desinfiointia on lisätty. Yritys B on järjestänyt siivoojilleen erillisen Covid 19-koulutuksen, jossa on käyty läpi viranomaisten (THL:n) siivousohjeet. Keskuksen ns. yleiset kosketuspinnat (mm. hissien nappulat, ovenkahvat) desinfioidaan kolme kertaa päivässä ja yleiset wc- ja suihkutilat päivittäin. Tarvittaessa paikalle kutsutaan erityissiivousryhmä, joka suorittaa huonedesinfiointin, mikäli huoneessa on majoittunut tartunnan saanut asiakas. Samalla erityissiivousryhmä desinfioi tartunnan saaneiden asiakkaiden käytössä olleet wc- ja suihkutilat sekä yleiset tilat.

Asiakkaat majoittuvat keskuksessa 2—8 hengen huoneissa ja vastaavat omien majoitushuoneidensa siisteydestä. Asiakashuoneiden majoitusmäärässä on huomioitu poistumisturvallisuus, ilmamäärä ja käytännöllisyys. Asiakkaiden käytössä on siivousvälineitä ja aineita tilojen siisteyden ylläpitoon. Asiakkaat vastaavat omien huoneiden roskien tyhjennyksestä. Yleisien tilojen roskakorit tyhjenetään ja asukkaiden jättämät roskat käytäville kerätään kaksi kertaa päivässä yritys B:n toimesta.

Asiakashuoneissa on käytössä kerrossängyt. Asiakkaan kuvaamalla videolla ilmenee, että suurin osa kerrossängyistä on purettu, jolloin käytössä oleva lattiatila pienentynyt huoneessa. Asiakkailta on käytössään oma kaappi, jossa he voivat säilyttää henkilökohtaisia tavaroita. Kerroksiin pääsee liikkumaan sekä portaita pitkin että hisseillä. Hisseihin mahtuu kerrallaan kuusi henkilöä, mutta korona-aikana asiakkaiden tulee huolehtia myös hisseissä ohjeistetut turvavälit.

Asiakkaita informoidaan aina, kun toiminta muuttuu uusien ohjeistuksien myötä. Vastaanottokeskus seuraa tiivistii THL:n ja hallituksen antamia ohjeita ja konsultoi aina tarvittaessa Vantaan tartuntatautiyksikköä. Vastaanottokeskuksen asiakkaille on annettu toimintaohjeet koronalta suojautumiseen ja tiedot vastaanottokeskuksen palveluiden erityisjärjestelyistä poikkeustilassa. Vastaanottokeskuksen aulassa ja ruokalassa on infotaulut, johon päivitetään ajankohtaista tietoa koronatilanteesta ja ohjeistuksista. Vastaanottokeskuksen yleisten tilojen seinillä ja ilmoitustauluilla on tietoa koronasta eri kielillä. Asiakkaille on myös jaettu ajantasaisia kirjallisia ja kuvallisia ohjeita sekä tiedotteita henkilökohtaisiin postilaatikoihin.

Maahanmuuttoviraston valmistelemat, usealle eri kielelle (mm. venäjä, arabia, somalia) käännetyt koronatiedotteet "Suomi on poikkeusoloissa koronavirustilanteen vuoksi" "Tietoa koronaviruksesta vastaanottokeskuksen asiakkaille" ja "Tietoa ramadanin vietosta koronavirustilanteen aikana "on jaettu asiakkaille tiedoksi. Keskuksen yleinen karanteeniohjeistus on käännetty kahdeksalle eri kielelle, mm. arabia, venäjä, somalia.

Yleistä koronaan liittyvää ohjausta ja neuvontaa on asiakkaiden mahdollista saada päivittäin vastaanottokeskuksen 24/7 puhelinpalvelun kautta. Yleinen puhelinnumero on annettu tiedoksi kaikille asiakkaille. Asiakkaan puheluun liitetään aina tarvittaessa puhelintulkkaus. Puheluita ohjataan palvelun kautta terveystaloihin arkisin klo 9-15 välillä. Vastaanottokeskuksen sosiaalipalveluihin on voinut myös hakeutua puhelimitse arkisin klo 9-15 välillä. Sosiaalipalveluiden kautta ohjataan asiakkaita Itä-Uudenmaan oikeusaputoimistoon, josta asiakkaat saavat oikeudellista apua. Asiakas on saanut kaksi käyntiä Itä-Uudenmaan oikeusaputoimistolle (puhelintapaaminen 7.5. ja paikan päällä tapaaminen 26.5.).

Asiakas on kutsuttu maahantulotarkastukseen hoitajan vastaanotolle 23.3.2020. Terveystalouden alkuinfo, jossa on kerrottu vastaanotto- lain mukaisista terveystalouksista, on pidetty maahantulotarkastuksen yhteydessä. Asiakas on ohjattu menemään maahantulokokeisiin viikolla 14. Asiakas käynyt maahantulokokeissa sovitusti. Asiakas on saanut maahantulotarkastuksen yhteydessä tiedon potilasrekisteriselosteen sisällöstä ja henkilötietojen käsittelystä. Häneltä on myös pyydetty suostumus seulontatutkimuksiin. Asiakkaalle ei ole annettu rokotuksia korona-virus-ohjeen mukaisesti. Tapaamisella ei ole ilmentynyt sairauksia, jotka vaatisivat jatkotoimenpiteitä. Asiakas ei ole hakeutunut maahantulotarkastuksen jälkeen hoitajan vastaanotolle.

3 VASTAUS

Asiainne esiteltiin oikeusasiamies Petri Jääskeläiselle. Hän katsoi, että asiassa ei ole ilmennyt oikeusasiamiehen toimenpiteitä edellyttävää lainvastaista tai virheellistä menettelyä. Saadussa selvityksessä käydään läpi niitä erilaisia toimenpiteitä, joihin nyt kyseessä olevassa vastaanottokeskuksessa on koronaepidemian vuoksi ryhdytty. Selvitysajankohtana vastaanottokeskuksessa ei ollut koronavirukseen sairastuneita turvapaikanhakijoita.

Mitä tulee arvostelemaan vastaanottokeskuksen siisteyteen, niin saadun selvityksen mukaan siivoukseen ja pintojen desinfiointiin on korona-aikana kiinnitetty erityistä huomiota selvityksessä tarkemmin kuvatuin tavoin. Selvityksen mukaan, olette myös saanut oikeudellisia palveluja ja teille on järjestetty kaksi tapaamista oikeusaputoimiston kanssa. Olette selvityksen tietojen perusteella saanut nauttia myös normaaleista turvapaikanhakijalle lain mukaan kuuluvista terveydenhuollon palveluista.

Vaikka kantelunne ei antanut aihetta oikeusasiamiehen toimenpiteisiin, otetaan kantelussanne esitetyt yleiset näkökohdat huomioon oikeusasiamiehen tarkastustoiminnassa.

Oikeusasiamiehen tehtävistä ja toimivallasta saatte lähempiä tietoja liitteenä olevasta esitteestä tai osoitteesta www.oikeusasiamies.fi